



Warszawa, 6 listopada 2017 r.

Opinia do ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego w Warszawie w dniu 28 czerwca 2017 r.

(druk nr 638)

I. Cel i przedmiot ustawy

Przedłożona Senatowi ustawa ma na celu wyrażenie przez Sejm i Senat zgody na ratyfikację przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego w Warszawie w dniu 28 czerwca 2017 r.

Porozumienie to ma na celu uregulowanie statusu prawnego Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (dalej: OBWE) na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w związku z pełnieniem przez Rzeczpospolitą Polską funkcji państwa goszczącego Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, zwane dalej „ODIHR” (*Office for Democratic Institutions and Human Rights*) – jednostkę organizacyjną OBWE.

OBWE jest organizacją międzynarodową, której podstawą istnienia są akty o charakterze politycznym, a nie umowa międzynarodowa.

ODIHR – Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka z siedzibą w Warszawie zostało utworzone na mocy postanowień Paryskiej Karty dla Nowej Europy, podpisanej dnia 21 listopada 1990 r., początkowo jako Biuro Wolnych Wyborów.

Rzeczpospolita Polska zobowiązała się do goszczenia tej instytucji na zasadach wynikających z Karty Paryskiej oraz Dokumentu dodatkowego przyjętego w celu

ureczywistnienia niektórych postanowień Karty, w drodze uchwały nr 65 Rady Ministrów z dnia 2 maja 1991 r. w sprawie działania Biura Wolnych Wyborów Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z siedzibą w Warszawie (M.P. poz. 106).

W 1992 r., podczas Spotkania Ministerialnego OBWE w Pradze, rozszerzono mandat Biura i zmieniono jego nazwę.

Uchwałą nr 62 Rady Ministrów z dnia 5 czerwca 1992 r. w sprawie Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z siedzibą w Warszawie (M.P. poz. 118) została potwierdzona zgoda na dalsze działanie Biura w Rzeczypospolitej Polskiej pod nową nazwą, potwierdzono także przyznanie przywilejów i immunitetów na rzecz Biura i jego pracowników, o których mowa w Konwencji o przywilejach i immunitetach Narodów Zjednoczonych.

Podpisane obecnie Porozumienie między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 28 czerwca 2017 r. stanowi wypełnienie zobowiązań Polski jako państwa przyjmującego OBWE/ODIHR.

Porozumienie reguluje w szczególności następujące kwestie:

1. przyznaje, na terytorium RP, osobowość prawną i zdolność prawną OBWE oraz jej instytucjom, w tym ODIHR,
2. przyznaje OBWE następujące przywileje i immunitety:
 - nietykalność pomieszczeń i zagwarantowanie ich ochrony przed wtargnięciem lub szkodą oraz zapobieżenie zakłóceniu spokoju pomieszczeń lub uchybieniu godności OBWE,
 - immunitet dla mienia i aktywów OBWE,
 - nietykalność dokumentów i archiwów OBWE,
 - zwolnienie OBWE z danin publicznych,
 - zagwarantowanie ułatwień w zakresie środków porozumiewania się,
 - prawo do używania symboli i flagi OBWE w celach służbowych;
3. określa przywileje i immunitety funkcjonariuszy OBWE:
 - immunitet jurysdykcyjny w odniesieniu do czynności służbowych,
 - przywilej nietykalności dokumentów,

- zwolnienie od opodatkowania wynagrodzeń, dodatków, innych uposażeń i świadczeń wypłacanych im przez OBWE lub delegujące państwo w związku z wykonywaniem oficjalnych funkcji na rzecz OBWE,
- zwolnienie z obowiązku odprowadzania do polskich instytucji zabezpieczenia społecznego składek na ubezpieczenia społeczne od wynagrodzeń i uposażeń wypłacanych im przez OBWE lub delegujące państwo w związku z wykonywaniem oficjalnych funkcji na rzecz OBWE,
- daje prawo używania szyfrów oraz przesyłania i otrzymywania dokumentów, korespondencji lub innych oficjalnych materiałów niezależnie od ich formy, dostarczanych przez kurierów lub w formie opieczetowanej poczty dla potrzeb komunikacji służbowej z OBWE
- ułatwienia dotyczące mienia tych osób w okresie przesiedlenia.

Najwyższym rangą funkcjonariuszom ODIHR będą przysługiwać przywileje i immunitety przewidziane dla przedstawicieli dyplomatycznych na mocy Konwencji wiedeńskiej o stosunkach dyplomatycznych, sporządzonej w Wiedniu dnia 18 kwietnia 1961 r., z wyjątkiem immunitetu jurysdykcyjnego w zakresie odpowiedzialności za popełnienie wykroczeń i przestępstw związanych z naruszeniem przepisów o ruchu drogowym.

Wejście w życie Porozumienia nie pociągnie za sobą konieczności zmian w powszechnie obowiązujących przepisach prawa krajowego.

Zgodnie z art. 91 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej Porozumienie jako umowa międzynarodowa, ratyfikowana za zgodą wyrażoną w ustawie, będzie miało pierwszeństwo w polskim porządku prawnym przed ustawą, jeżeli ustawy nie da się pogodzić z postanowieniami Porozumienia.

Z uwagi na fakt, że niektóre postanowienia Porozumienia, w szczególności dotyczące immunitetu jurysdykcyjnego i egzekucyjnego OBWE i jej funkcjonariuszy oraz przysługujących im zwolnień podatkowych i celnych, dotyczą spraw uregulowanych w ustawach, związane Rzeczypospolitej Polskiej Porozumieniem nastąpi, zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze ratyfikacji, za uprzednią zgodą wyrażoną w ustawie.

Ustawa przewiduje standardowy, 14-dniowy okres *vacatio legis*.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Ustawa jest efektem prac nad rządowym projektem ustawy o ratyfikacji Porozumienia między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w sprawie statusu Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie w Rzeczypospolitej Polskiej, podpisanego w Warszawie w dniu 28 czerwca 2017 r.

Pierwsze czytanie projektu ustawy miało miejsce w Komisji Spraw Zagranicznych, która przedstawiła sprawozdanie w dniu 12 października 2017 r.

Drugie czytanie projektu ustawy miało miejsce na 50. posiedzeniu Sejmu.

Ustawę uchwalono na tym samym posiedzeniu Sejmu, w dniu 27 października 2017 r.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń o charakterze legislacyjnym.

Beata Mandylis

Główny legislator